

## ÖĞRENCİLERİN PROFESYONEL HEMŞİRELİK BAKIMI SUNUMU EĞİTİMLERİNDE MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN KULLANIMI

**Nilgün KAHRAMAN**

Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,  
[nkahraman@kastamonu.edu.tr](mailto:nkahraman@kastamonu.edu.tr), Kastamonu/ Türkiye, 0000-0002-5223-5317

**Bahanur MALAK AKGÜN**

Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,  
[bahanurmamakakgun@ardahan.edu.tr](mailto:bahanurmamakakgun@ardahan.edu.tr), Ardahan/Türkiye, 0000-0001-7151-0145

### Öz

Hemşirelik süreci kapsamlı bilgi, beceri ve tutumun gelişimini içermektedir. Bu gelişimin sağlanması ve profesyonel değerlerin kazanılması mesleki yaşamın sürdürülmesinde oldukça önemlidir. Hemşirelik eğitimi süresince öğrenci hemşirelerin profesyonel bakım sunarken yaşamış oldukları duygular, eğitime ve mesleğe verdikleri anlam farklılık gösterebilmektedir. Oldukça karmaşık ve kapsamlı bilgi ve teorik altyapı kavramlarına sahip olan hemşirelik mesleğinin sunumunda öğrencilerin motivasyonları, hemşirelik kavramlarını içselleştirip kendi hemşirelik bakış açılarını geliştirmeleri, yaptıkları uygulamaların yararlılığına inanmaları, olabilecek ani değişimleri yönetebilmeleri ve etik ikilemler arasında doğru karar verip uygulama sağlayabilmeleri oldukça önemlidir. Bu kapsamda bireysel farklılıklara bağlı olarak hemşirelik öğrencilerinin isteklilik durumları farklılık gösterebilmektedir. Onların mesleğe hazırlanmaları ve profesyonel bakım sağlama durumlarında ihtiyaç duyulan kişilerde motivasyonel görüşme yaklaşımının kullanımı faydalı olabilecektir. Motivasyonel görüşme “danışanın yaşadığı ambivalansı keşfedip çözümlemesine yardım ederek davranış değişikliği sağlayan, bunun için direktiflerden faydalanan danışan merkezli bir yaklaşım” olarak tanımlanmaktadır. Motivasyonel görüşmenin bağımlılık tedavisi, sağlıklı davranış kazanımı, ruhsal sorunlar, diyet ve beslenme alışkanlıkları, spor kazanımları, ilaç uyumu gibi pek çok kullanım alanı bulunmaktadır. Sıklıkla değinilmeyen diğer kullanım alanları ise eğitim ve iş yaşamıdır. Bunun için bu derlemenin amacı profesyonel bakım sunma becerisi kazanması beklenen öğrenci hemşirelerin eğitim ve uygulama motivasyonlarının motivasyonel görüşme yaklaşımı bakış açısıyla incelenmesidir.

**Anahtar Kelimeler:** Hemşirelik Eğitimi; Hemşirelik Bakımı; Motivasyonel Görüşme.

## THE USE OF MOTIVATIONAL INTERVIEW IN EDUCATIONS TO PROVIDE PROFESSIONAL NURSING CARE OF STUDENTS

### Abstract

The nursing process includes the development of comprehensive knowledge, skills and attitudes. Ensuring this development and gaining professional values is very important in maintaining professional life. During nursing education, the emotions experienced by student nurses while providing professional care and the meaning they give to education and profession may differ. In the presentation of the nursing profession, which has quite complex and comprehensive knowledge and theoretical background concepts, it is very important for students to be motivated, internalize nursing concepts and develop their own nursing perspectives, believe in the usefulness of their practices, manage possible sudden changes, and make the right decision and practice between ethical dilemmas. In this context, depending on individual differences, the motivation and willingness of nursing students may differ. The use of motivational interviewing approach may be beneficial for people who are needed in their preparation for the profession and in providing professional care. Motivational interviewing is defined as “a client-centered approach that provides behavior change by helping the client discover and analyze the ambivalence they experience, and makes use of directives for this”. It has many uses such as addiction treatment, healthy behavior acquisition, mental problems, diet and nutritional habits, sports gains, drug compliance. Other areas of uses that are not frequently mentioned are education and business life. Therefore, for the purpose of this review is to examine the training and practice motivations of student nurses, who are expected to gain professional care skills, from the perspective of motivational interviewing.

**Keywords:** Nursing Education; Nursing Care; Motivational Interview.

## 1. GİRİŞ

Hemşirelik süreci, sistematik ve organize olması bakımından araştırma sürecine benzer. Bu nedenle hemşirelik bakımına bilimsel bir problem çözme yaklaşımı getirir. Hemşirelik bakımı ise, bireyin baş etmesini geliştiren, biyopsikososyal sorunlarına karşı uyumunu destekleyen ve davranışsal yanıtlarını kapsayan bağımsız hemşirelik fonksiyonlarını içerir (1). Hemşirelik bakımında hemşirelik girişimlerinin etkisini değerlendirmek için bireyin davranış değişikliklerine odaklanılır. Çünkü birey bir davranışsal sistem olarak tanımlanmıştır. Bu davranışsal sistemi de birbiriyle ilişkili ve iç içe çalışan alt sistemler oluşturur. Biyopsikososyal faktörler tarafından etkilenen sistemdeki dengenin bozulmasıyla hemşirenin müdahale ve bakım sağlayabileceği hastalık durumu ortaya çıkmaktadır. Bunun için bireyi bir bütün olarak ele almak ve davranışsal sistemde dengeyi sağlamak hemşirenin sorumluluğundadır. Genel anlamda hemşirenin yaptığı bu profesyonel aktivitelerin hasta ya da sağlığı tehdit altında olan bireyin toplumsal ihtiyaçları ile uyumunu sağlama, biyolojik gereksinimlerini karşılayarak uygun davranış değişikliği meydana getirme, olası travmaları önleme gibi işlevleri bulunmaktadır (2,3). Tüm bu karmaşık sistemde hemşirelerin sistematik bakım sağlamaları için etkili bir öğrenme yaşantısı geçirmesi gerekmektedir. Hemşirelik eğitimi sürecinde öğrencilerin yapılan hemşirelik girişiminin etkililiğine inanma, etik kararlar verebilme, etkili iletişim kurma ve sürdürme, hastalarda davranış değişikliği oluşturma çabasında saygı ve otonomiye koruma gibi pek çok bilgi, beceri ve tutumu bir arada kazanması beklenmektedir. Bu süreçte profesyonel hemşirelik sürecine dayalı problemlerin belirlenmesi, değerlendirmenin yapılması, hemşirelik tanısının konması, bireyin uyumsuz davranışın yerine, uyumlu ve etkili, problem çözücü davranışı öğrenmesi için yapılacak girişimler öğrenci hemşireler için zahmet verici ve zaman alıcı görünebilmektedir. “Ne kadar yararlı ve faydalı olabilir?” düşüncesinin olduğu bu sırada motivasyonel görüşme (MG) öğrencilerin kendilerini fark etme ve doğru yolda ilerlemelerine fırsat sağlama olanağı sunabilmektedir. Öğrenci hemşirelerin profesyonel hemşirelik uygulamalarında aktif, bilgi ve beceriyi benimseyen, hemşirelik bilimini uygulamaya dönüştürme çabası içeren bir yaklaşıma ihtiyacı vardır. Bu konuda ihtiyaç doğrultusunda öğrenci hemşirelerle yapılabilecek MG yol gösterici olabilecektir. Bunun için bu derlemenin amacı profesyonel hemşirelik bakımı sunma becerisi kazanması beklenen öğrenci hemşirelerin eğitim ve uygulama motivasyonlarının MG yaklaşımı bakış açısıyla incelenmesidir.

## 2. HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE MOTİVASYONUN ÖNEMİ

Hemşirelik bakımının amacı durumu değiştirmekten çok bireyin davranışsal yanıtlarını anlamlandırarak uygun eylemler ve tepkiler ortaya koyması için bireyi yönlendirmesidir (1). Bu amacı gerçekleştirmeye çalışan öğrenci hemşirelerin klinik uygulamada vermiş oldukları tepkiler farklılık göstermektedir. Yaşanan ani, beklenmedik hasta tepkileri, öğrencilerde kaygı, stres, endişe, tedirginlik, geri çekilme ve ilgisizlik gibi pek çok öğrenmeye yönelik olumsuz psikososyal yanıtlara neden olabilmektedir. Bazı bireyler bu tepkileri yoğun ve şiddetli yaşamakta, bazıları ise daha kontrol edilebilir ve anlaşılır hissedebilmektedir. Çünkü her birey kendine özgüdür (2). Birey odaklı bakımı vazgeçilmez kılan hemşirelik bakımında da kişilerin öncelikle kendi duygu ve düşüncelerini koşulsuz fark etmeleri oldukça önemlidir. Bu bütünlük içinde birey problem gördüğü durumlarda kendine özgü anlam ve anlamlandırma süreciyle belirli davranış örüntüsü göstermektedir (3). Kimi öğrenciler için bu süreç kaygı, endişe, belirsizliğe karşı tahammülsüzlük yaratsa da bazılarında umursamazlık, aldırmaçlık gibi tepkiler yaratmaktadır. Ortaya çıkan bu tepkilerin büyük çoğunluğu öğrenme deneyimlerinin sonucu kişinin içsel yaşantısının dışa vuruş şeklidir. Dolayısıyla öğrencilerde istendik davranışlar oluşturmak, bireylerin bu süreci nasıl anlamlandırdığını ve nasıl tepkiler verdiğini kavramalarını sağlayacak bu kavrayış profesyonel hemşirelik uygulamalarına yansımaktır. Bu profesyonel hemşirelik yaklaşımları özellikle bakım ve becerinin yoğun olarak kullanıldığı alanlarda oldukça önemlidir (1,3). Bu süreçte öğrencilerin yaşadığı durumdan çok ona verdiği tepkiler önemlidir. Kontrolümüz dışında istenmedik bir durum olduğunda kontrolümüzde olan tek şey ona

karşı nasıl bir tutum sergilediğimizdir (2,3). Çünkü birey çevresindeki eğitim ve öğretim sürecini kendi bakış açısıyla yorumlayıp, anlamlandırıp ona göre tepki vermektedir. Öğrenme deneyimine karşı motive edici seviyedeki stres ve tedirginlik doğal ve gerekli bir duygusal tepkidir. Önemli olan bu duygusal işaretleri doğru anlamak ve uygun şekilde değerlendirmektir. Bu süreçteki farklı kişisel yanıtların anlaşılması düşünce işleyiş biçiminin davranışlarda belirleyici olduğunu göstermektedir. Bilişsel davranışçı yaklaşıma göre “kişiye dış olaylar veya insanların zarar verme gücü yoktur ancak kişinin kendi inançlarının ve tutumlarının ona zarar verebilme durumu vardır (2). Kişinin temel inançları kalıplaşmış tutum, kural ve varsayımlardan oluşan ara inançları etkilemektedir. Bu inançlar ise herhangi bir durum karşısında kişinin olayları nasıl algıladığını belirlemektedir. Günlük yaşantımızda daha çok ilk akla gelen kısım ise otomatik düşüncelerimizdir. Sağlıklı ve denge içerisinde bir tepki mekanizması için düşünlerin işlevsel ve akılcı olmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğrenci hemşirelerle ihtiyaca göre yapılacak MG öğrencinin bilişsel ve davranışsal yanıtlarına farkındalığının sağlanması, değişimde direncin aşılması ve klinik uygulama sırasında sunulacak bakımın niteliğini artırması beklenmektedir.

Bilimsel hemşirelik bilgisinin yanı sıra bakımda sunulan profesyonelliğe ilişkin bakış açısı oldukça önemlidir. Hemşirelerin teorik bilgi birikimi yeterli ve etkili bakım sunmada yol açıcı olmaktadır. Bu bilgiyi beceriye dönüştürme yeteneği, bireye özgü bakım sunma yeteneği, kültürel bakım verebilme ve klinik ortamda kendini yeterli görme kapasitesi pek çok kaynaktan beslenmektedir (3,4). Profesyonel bakım sunan hemşireler bilgi ve becerilerini güncel bilgiye dayanarak en iyi şekilde kullanabilen hemşirelerdir. Teorik bilgi, pratik beceriyi etkilese de her zaman doğrudan yansıtmayabilir. Öğrencilerin akademik ve uygulamadaki başarısı farklı faktörlere bağlı olarak değişebilir. Bunlar hemşirelerin psikolojik dayanaklıkları, stresi yönetme kabiliyetleri, etkili terapötik iletişim kurma yetenekleri, genel ruhsal durumda mutlu ve iyimser bir bakış açısı ve yaşam felsefesi barındırması gibi pek çok özelliği içermektedir. Aynı zamanda öğrencilerin psikolojik dayanıklılık durumları da pek çok içsel ve dışsal faktörlerle ilişkili olabilmektedir. Bir bütünleştirici derleme çalışmasında dayanıklılığı etkileyen faktörler üç temada gruplandırılmıştır. Bunlar hemşirelik öğrencilerinin hissettikleri destek, zaman ve yapılan güçlendirme girişimleridir (5). Tüm bu özelliklerin öznelliği MG ile desteklenebilecek bir içsel kaynağı ortaya çıkarmayı düşündürmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin klinik yeterlilik ve kültürel yetkinlik durumları klinik uygulama yapan öğrencilerin motivasyonunu artırabilecektir. Klinik yetkinlik hemşirelik eğitimi içerisinde vazgeçilmezdir. Belirli teorik temeli tamamlayan öğrencilerin eğitim ve öğretimleri, klinik uygulama ve bakım becerileri ile desteklenir ve bu kavramlar birbirleriyle ilişkilidir (6,7) Bu durum pek çok faktörden etkilenmektedir. Bu faktörlerden biri de öğrencinin öğrenme karşısındaki motivasyonudur.

### 3. MOTİVASYON ve MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN TANIMLANMASI

Motivasyon kişinin belirlemiş olduğu değişim yöntemlerini benimsemesi ve bunları sürdürme ihtimalidir (8). Kişinin motivasyon durumu onun bu konuyla ilgili sıklıkla tercih ettiği eylemlerdir. Genellikle motivasyon kişinin söyledikleri ile değerlendirilir ancak kişinin bir şeyi çok yapmak istemesi ya da doğru olduğuna inanması motivasyon sahibi olduğu anlamına gelmemektedir (8,9). Örneğin; bir hemşirelik öğrencisi mesleğinde çok başarılı olmak ve iyi bir öğrencilik dönemi geçirmek istiyor olabilir. Ama alışkanlıklardan vazgeçememesi, zaman yönetiminin iyi olmaması, problem çözme ve stresli uyumlara dayanıklılıkta yetersiz kalması gibi içsel ve dışsal pek çok etmen motivasyona engel olabilir. Bu durumda motivasyonunun yeniden değerlendirilerek bazı profesyonel yaklaşımlarla ele alınması gerekebilir. Kişilerin içsel çatışmaları ve pek çok psikososyal sorunları çözmelerinde çeşitli yöntemler bulunmaktadır. İkili seçenekler arasında gidip, danışanın değişim yönünde eyleme geçmesini sağlama yöntemlerinden biride MG'dir.

Miller ve Rollnick (10) motivasyonel görüşmeyi “danışanın yaşadığı ambivalansı keşfedip çözümlemesine yardım ederek davranış değişikliği sağlayan, bunun için direktiflerden faydalanan danışan merkezli bir yaklaşım” şeklinde tanımlamıştır. MG temel amaç danışanın yaşadığı

ambivalansı çözümlenmektedir. Ambivalans iki karar arasında gidip gelme sırasında yaşanan bir duygu, bir ikilemdir. MG bu ikilemin anlaşılması, çözümlenmesi için danışana yardım etmede ve mantıklı olan seçenekte karar verip ilerlemesinde yardımcı olabilmektedir. Bu bağlamda MG kişinin kendi sorunlarını, problemlerini ve çözüm yollarını anlamasına ve kendine bir yol belirlemesine yardım eder. Burada kişi istemediği bir duruma veya tercihe zorlanmaz. Değişime yöneltilip olumlu davranışlar pekiştirilir. MG, transteoretik modelle birlikte anılmaktadır. Ancak bu model değişim ile ilgili bir kavramsal modelken MG klinik bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (9).

Bu süreçte empati ile yaklaşma, ambivalansın ortaya çıkarılması, direncin çalışılması ve kendine yeterlilik durumunun desteklenmesi oldukça önemlidir. MG değişime olan istekliliği ve inancı artıran bir yöntemdir. Amaç ikna etmek değildir. Aslında bilişsel davranışçı yaklaşıma oldukça yakındır. Bağımlılık tedavisinde (sigara, alkol, madde) direnç gösteren danışanlardan sonra bu yöntem gelişmiş ve günümüzde pek çok kullanım alanı bulmuştur. MG kişinin kabullenici, yargılayıcı olmayan iyi bir dinleme ile empatik yaklaşımla onun doğru kararı vermesi ve bu yolda ilerlemesi için ona eşlik eder ve yol gösterir (9). Kişiyi değiştirme çabasıdan çok önce danışanın anlaşılması ve onun yanında olduğunun hissettirilmesi gereken bir yaklaşımdır. İyi bir MG için bireyin sorununu anlatmasını beklemekten önce bireyle işbirliği yapılması gerekmektedir. Bireye saygının ve otonominin sağlandığı bir durumdur. Onun yaşadığı şeyleri hissetme, anlama becerisidir. Empatik atmosfer yaratıldıktan sonra işbirliği, katılım sağlama ve değişim aşamaları gelmektedir. Tamamen değişim motivasyonunu kişinin içinde bulup o motivasyonun desteklenmesi ve ortaya çıkmasının sağlanmasına yönelik terapötik görüşme yöntemiyle yapılmaktadır. MG ilgilenme, odaklanma, uyandırma ve planlamayı içeren dört başlık içerisinde ele alınmaktadır (10). Davranış ve tutum değişikliği ortaya çıkarmak için yapılan bu görüşmede danışana sorumluluk vermek çok önemlidir. Danışanın desteklenerek ilerlenmesi, asla zorlayıcı olunmaması gerekmektedir. Aksi halde karşımıza direnç çıkmaktadır.

#### 4. MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN KULLANIM ALANLARI

MG oldukça geniş bir kullanım alanına sahiptir. Davranışsal sorunlarda, fiziksel ya da psikolojik nitelik taşıyan pek çok durumda kullanılabilmektedir. Sıklıkla sağlıkla ilgili alanlarda hastaların sigara bırakma, diyet uyum, egzersiz, sağlıklı beslenme ve ilaç uyumu gibi konularda kullanıldığı görülmüştür (9,10). Depresyon tedavisi, psikoterapi öncesi motivasyon, tedavi uyumsuzluğu, intihar riski, yeme bozuklukları diğer kullanım alanları olarak sıralanabilir. Gebelik öncesi, gebelik sırasında ya da sonraki dönemde yaşama yeniden uyum sağlamak, bebeğin beslenmesi ve bakımı ile ilgili kullanımlarının olduğu da görülmüştür. Aynı zamanda ruhsal problemleri olan kişilerin motivasyonlarının artırılmasında kullanılabilmektedir. Bu alanda bağımlılık tedavileri için MG vazgeçilmez görülmektedir (8,9,10).

Bu kapsamda yapılan çalışmalar incelendiğinde, MG'nin aşı olma ikilemi ile ilgili yapılan çalışmalarda etkili olabileceği gösterilmiştir (9). Bireyleri sağlıklarını geliştirmek ve hastalık yönetimine yönlendirmek ve hemşirelerin sağlık kuruluşlarında yetkin ve başarılı bir şekilde görev yapabilmeleri için gereken rolleri, becerileri ve sorumlulukları MG ile desteklenerek yönetilebilmektedir (11). Okul hemşirelerinin MG performansları, hem okul hemşireleri hem de toplantıdan motive ve motive hissederek ayrılan ebeveynler tarafından değerli ve aile merkezli olarak değerlendirildiği ve algılandığı belirtilmiştir. Toplantıdan ayrılan ebeveynlerin çocuklarının sağlıklı davranışlar geliştirmeleri hususunda kendilerini motive ve yetkili hissettiği belirlenmiştir (12).

Ergenlerle yapılan bir çalışmada ağız sağlığı davranışlarında ve çürükleri önlemede MG'nin doğrudan verilen standart eğitim stratejisinden daha etkili bir yöntem olduğu gösterilmiştir (13). Ciddi ruhsal sorunu olan ve sigara kullanan bireylerle yapılan bir başka çalışmada ise MG'nin değişim konuşması konusunda cesaret verici olduğu sonucuna ulaşılmıştır (14). Gebe kadınların doğuma hazırlık kurslarına katılım oranını artırmak amacıyla gerçekleştirilen MG'nin yapıldığı bir başka çalışmada, MG grubundaki kadınların %90'dan fazlasının doğuma hazırlık kurslarına katıldığı,



normal destekle derse katılım oranının %59,7 olduğu ve kontrol gruplarına katılım oranının ise %27,3 olduğu belirlenmiştir (15). Sonuç olarak eğitime katılım oranları oldukça olumlu yönde etkilenmiştir.

Tüm bu alanların yanı sıra eğitim ve iş yaşamında MG kullanılabilir (9). Örneğin; değişme konusunda isteksiz olan öğrencilere öneride bulunurken eğitimcilerin kullanılabileceği MG tekniklerinin, tüm sağlık meslek danışmanlarına zor durumları ele almak için yararlı bir araç sunabileceği açıklanmıştır. Özellikle öğrencilerin değişmeye isteksiz olması durumunda, öğrencideki değişimi motive edebileceği, değişimin devam etmesine izin vereceği, mesleki gelişme ve büyüme sağlayabileceği vurgulanmıştır (16).

MG'nin eğitim alanında kullanılabilecek alanları; eğitim yaşamı ile ilgili akademik başarının desteklenmesi, devamsızlıkların azaltılması, davranışsal sorunların azaltılması, eğitimcilerin ya da ebeveynlerin alışkanlıklarının değiştirilmesi gibi başlıklardır (9). İş yaşamında ise MG performansı geliştirmek isteyen ancak ona engel olan alışkanlıkları değiştirmek için kullanılabilmektedir. Aynı zamanda grupta uyumu bozan ve iletişimi güçleştiren kişilerle yapılacak MG teknikleri uyumlarını artırmaya yardımcı olabilecektir. Liderlerin sorunları çözmede zorlandıkları ve çekindikleri durumlarda onları desteklemek içinde MG yöntemleri etkili olabilmektedir. Çalışma performansının artırılması, kariyer planlama ve hizmet içi eğitimde de kullanımı önerilmektedir (9,10).

## 5. PROFESYONEL HEMŞİRELİK BAKIMI KAZANIMINDA MOTİVASYONEL GÖRÜŞME TEKNİKLERİ

Hemşirelik öğrencileri, klinik uygulama sırasında yeterlik ve yetkinlik durumlarına göre kendilerine ve mesleki yaşama ilişkin bir bakış açısı geliştirmektedir. Bu durum her ne kadar yeterli teorik bilgi ve beceri eğitimi ile iç içe olsa da bazı psikososyal sayılabilecek içsel faktörlerle de ilişkili olabilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenmelerini geliştirmek, sorumluluk vermek ve denetlemek, teori-uygulama boşluğunu en aza indirmek ve onlara hemşirelik çıktılarını ortaya koymak için bir uygulama alanı yaratmak eğitimin bir parçasıdır. Ayrıca etkili profesyonel hemşirelik bakım hizmeti sunma alışkanlığı kazanmak belirli bir çaba ile mümkün olabilmektedir. Öğrencilik yaşamında sağlık işgücünün etkili kullanılmasında, hasta-hemşire arasında etik ilişkinin sürdürülebilmesinde pek çok beceri pratiğe dönüştürülmektedir. Burada gösterilen performans öğrenci hemşirelerin ileriki yaşamında mesleğine yansıyacaktır. Bir çalışmada öğrenci hemşirelerin akademik ve klinik performanslarının birbirleriyle ilişkili olduğu saptanmıştır (6).

Öğrenci hemşirelerin klinik uygulama eğitimi sırasında öğrenme karşısındaki motivasyonu, tüm bu faktörleri etkileyebilecektir. Bu noktada, teorik eğitimle birlikte uygulamaya geçme hemşirelik öğrencisinde stres yaratabilmektedir. Bu oldukça doğal ve gerekli bir duygusal yanıttır. Duyguyu kabul etmeme, yaşamasına izin vermeme uygun olmayan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Öncelikle öğrenci hemşirelerin yaşadıkları duygunun farkına varması ve koşulsuz kabul etmesi için motive edilmelidir. Öğrencilerin yaşadıkları duyguları ifade etmesi, tanımlaması ve açıklaması konusunda hemşirelik teorik ve uygulama eğitimini yürüten eğitimcilerin bu konuda öğrencilere destek olması gereklidir. Öğrenciler direnç geliştirmeden yaşadığı duygunun doğal ve evrensel olduğunu, bu duyguların kendileri için alacakları önlemler adına koruyucu bir mekanizma olduğunu benimsemelidirler (2). Öğrencilerin yaşadıkları duyguyu tanımlamasına olanak sağlama öğrenci hemşirelerin bu duyguların kişide hangi amaç ve hedefleri gösteriyor olduklarını bulmalarına yardım etmelerini sağlayacaktır. MG becerilerinin hemşirelik eğitime katılması konusunda yapılan bir çalışmada, klinik uygulamada öğrencilere MG gibi işbirlikçi bir iletişim yaklaşımını öğretmenin hemşire eğitimciler için temel anlayışlar ve stratejiler sağlayacağı belirtilmiştir (17). Öğrenci hemşirelerin kendi beklenti ve potansiyellerine uygun amaç ve hedef listesi belirlemelerine ve gündem oluşturmalarına yardım edici yaklaşımda olunmalıdır. Danışandan izin isterken, doğru bilgi kaynaklarına ulaşım, gerekli ve faydalı bilgiye sınırlı miktarda erişim, diğer günlük işler için zaman yönetimi sağlama, klinik uygulama ve profesyonel bakım sağlama ile ilgili pek çok eğitim materyalleri, kitaplar, MG profesyonel eğitim olanaklarının kullanımı konusunda bilgi verilebilir.

Kişilerin normal yaşamda olduğu gibi kaygı ve stres durumunda da zihninden pek çok düşünce geçmektedir. Bu düşüncelerin bazıları yararlı ve eyleme yönelik olabileceği gibi bazıları yararsızdır. Yararsız düşüncelerle uğraşmak yineleyen çarpıtılmış düşünceleri tetikleyebilir, düşünce ruminasyonu dediğimiz, bir sonucu olmayan, bir eylem gerektirmeyen tekrarlı düşünce sürecine kişileri sürükleyebilmektedir. Gelecek durumla ilgili olumsuz tahminler, kötü senaryo oluşturma, olumsuz odaklanma ya da kötümser düşünme çıkmazı, hiçbir aktivite, önlem ya da davranış geliştirmeden kişiyi yorabilir. Hemşirelik öğrencileriyle yürütülen bir çalışmada mutluluk ile başarı motivasyonu arasında doğrudan anlamlı bir ilişki olduğu gösterilmiştir (18). Bazen bu kavram kişilerin duygusal zeka becerileri ile ilişkilendirilmektedir. Duygusal zeka becerisinin hemşirelik uygulamaları ve başarıyla oldukça iç içe olduğu açıklanmıştır (19).

MG'de ilk olarak değişim için motivasyon tarafsız, ilgi duyan, karşısında değil yanında olduğunu hissettiren bir yaklaşımla sağlanmalıdır. Daha sonra gündem oluşturulmalıdır. Suçlayıcı olmadan, taraf tutmadan, konuya erken odaklanmaya çalışmadan, acele etmeden, gerekli zamanı ve süreyi belirtilerek, merkeze hemşirelik öğrencisini alarak iletişim kurulmalıdır. MG'de temel yöntemler etkili bir şekilde kullanılmalıdır. MG'de temel yöntemler; yansıtma dinleme, özetleme, açık uçlu soru sorma, destekleme ve pek çok aşamayı içeren değişimin konuşulmasıdır. Değişimi konuşurken bazı tekniklerden yararlanılabilir. Bu teknikler önemlilik cetveli kullanmak, ikili karar dengesini açığa çıkarmak, ayrıntılandırma, olabilecek uç durumları konuşmak, hedefleri belirlemek gibi tekniklerdir. Tüm bu süreçte sorumluluk daima danışana verilmeli, direnç konuşulmalıdır (9,10).

## 6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Hemşirelik eğitiminde profesyonel bakım alışkanlığı kazandırmada öğrencilerin motivasyonlarını desteklemek için MG tekniği kullanılmaktadır. Pek çok kullanım alanı bulunan MG tekniklerinin hemşirelik eğitiminde kullanılmasının akademik başarının artırılması ve mesleki gelişimin desteklenmesi gibi faydaları bulunmaktadır. Ve sonuç olarak hemşire performansının etkinliği ile birlikte hemşirelik bakımının kalitesi artmaktadır. Öğrenci hemşirelerin profesyonel hemşirelik bakımı sunarken yaşamış oldukları çeşitli duyguların, baş etme şekillerinin, eğitime ve mesleğe verdikleri anlamların eğitim sürecinde ele alınması ve öğrencilerin desteklenmesi gerekmektedir. Bu süreçte biz eğitimcilerin dikkate alması gereken konu bireysel farklılıklara bağlı olarak her öğrencinin motivasyon ve isteklilik durumlarının farklılık gösterebileceğidir. Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel hemşirelik bakım alışkanlığı kazanma motivasyon ve isteklilik durumlarının ele alınmasında MG tekniği kullanışlı olabilecektir. Hemşirelik öğrencilerinin mesleğe hazırlanmaları ve profesyonel bakım sağlama konusunda desteğe ihtiyaç duydukları durumlarda MG yaklaşımının kullanımı faydalı olabilecektir. Bu etkinliği değerlendirmek için ileriki çalışmalara gereksinimler vardır. Yapılacak ileriki çalışmalarda MG yaklaşımının öğrenci hemşirelerin profesyonel bakım sunma becerisi kazanmasına etkisi inceleneceği gibi öğrencilerin MG yaklaşımını bilmesi ve uygulamasının bakım sunduğu bireyler üzerindeki etkisi de incelenebilir.

**Finansal Destek:** Çalışmada finansal destek alınmamıştır.

**Çıkar çatışması:** Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

## KAYNAKÇA

1. Alligood, M. R. & Tomey, A. M. (2010). Nursing Theorists and Their Work, Maryland Heights, MO, Mosby Elsevier, USA.
2. Türkçapar, H. (2012). Bilişsel terapi (6. Baskı), HYB Yayıncılık, Ankara.
3. Videbeck, S.L. (2011). Current Teories and Practice. Psychiatric-Mental Health Nursing 5th ed., Wolters Kluwer Health, Lippincott Williams and Wilkins, China.
4. Parker, M.E. & Smith M.C. (2010). Nursing Teories and Nursing Practice. F. A. Davis Company, Third Ed, Philadelphia.
5. Thomas, L.J.& Revell S.H.(2016). Resilience in nursing students: An integrative review. *Nurse Educ Today*, 36, 457-62. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.10.016>.
6. Chewaka, G.L. (2021). Correlation between academic and clinical practice performance of nursing students at a pediatrics and child health nursing course; Mizan-Tepi University, Ethiopia. *Advances in Medical Education and Practice*, 12, 155– 162. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S294650>
7. Cleary, M., Visentin, D., West, S., Lopez, V., & Kornhaber, R. (2018). Promoting emotional intelligence and resilience in undergraduate nursing students: An integrative review. *Nurse Educ Today*, 68, 112-120. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.018>.
8. Ögel, K. (2009). Motivasyonel görüşme tekniği. *Türkiye Klinikleri J Psychiatry- Special Topics*, 2(2), 41-44.
9. Ögel, K. & Şimşek, M. (2021) Motivasyonel Görüşme Tekniği. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
10. Miller, W.R. & Rollnick, S. (2013) Motivational Interviewing: Helping People Change. 3rd ed., Guilford Press, New York.
11. Niesen, C.R., Kraft, S.J., & Meiers, S.J. (2018). Use of Motivational Interviewing by Nurse Leaders: Coaching for Performance, Professional Development, and Career Goal Setting. *Health Care Manag*, 37(2), 183-192. doi:<https://doi.org/10.1097/HCM.0000000000000209>.
12. Moberg, M., Lindqvist, H., Andermo, S., & Norman, A. (2022). “Sometimes it felt great, and sometimes it just went pear-shaped”: Experiences and perceptions of school nurses’ motivational interviewing competence: A convergent mixed-methods study. *Clinics and Practice*, 12(3), 333-349. doi:<https://doi.org/10.3390/clinpract12030039>.
13. Wu, L., Gao, X., Lo, E.C.M., Ho, S.M.Y., McGrath, C., & Wong, M.C.M. (2017). Motivational interviewing to promote oral health in adolescents. *J Adolesc Health*, 61(3), 378-384. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.03.010>.
14. Billingsley, B.E., & Steinberg, M.L. (2021). Motivational interviewing produces change talk in smokers with serious mental illness. *J Dual Diagn*, 17(2), 151-158. doi:<https://doi.org/10.1080/15504263.2021.1896826>.
15. Rasouli, M., AtashSokhan, G., Keramat, A., Khosravi, A., Fooladi, E., & Mousavi, S.A. (2016). The impact of motivational interviewing on participation in childbirth preparation classes and having a natural delivery: a randomised trial. *BJOG*, 124(4), 631-639. doi:<https://doi.org/10.1111/1471-0528.14397>.
16. Parekh, K., Benningfield, M., Burrows, H., Fleming, A., Golden, W.C., Keeley, M., Kileny, S., & Klink, T.E. (2018). Motivational advising workshop: utilizing motivational interviewing theory to facilitate and engage intrinsic motivation to change learners' behavior. *MedEdPORTAL*, 14, 10751. doi:[https://doi.org/10.15766/mep\\_2374-8265.10751](https://doi.org/10.15766/mep_2374-8265.10751).
17. Howard, L.M. & Williams B.A. (2016). A focused ethnography of baccalaureate nursing students who are using motivational interviewing. *J Nurs Scholarsh*, 48(5), 472-481. doi: <http://doi.org/10.1111/jnu.12224>.
18. Jamileh, A.N., Abazari, F., Mardani, A., Maleki, M., & Hebda, T. (2022). Happiness and achievement motivation among iranian nursing students: A descriptive correlational study. *BioMed Research International*, Apr, 20, 4007048. doi:<https://doi.org/10.1155/2022/4007048>.
19. Belay, A.S. & Kassie, A. (2021). Emotional intelligence and clinical performance of undergraduate nursing students during obstetrics and gynecology nursing practice; Mizan-Tepi University, South West Ethiopia. *Advances in medical education and practice*, 12, 913–922. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S325212>